แนวทางเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชน ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

The Guidelines to Create the Public Consciousness for the Children and Juveniles in the Areas under Donglan Administrative Organization in Sichomphoo District, Khon Kaen Province

นุจรินทร์ เพียมณี *[1] และ ดร.พรรณา ไวคกุล **[2]

[1]สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40000

[2]วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40000

E-mail: nujarin_tp@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ปัญหาและอุปสรรคการมี จิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน และแนวทางในการเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 13-18 ปี ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ ใช้แบบสอบถามและการประชุมกลุ่ม ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้นำชุมชน และพระสงฆ์ โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้นจำนวน 243 คน และ พระสงฆ์ 11 รูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการศึกษาเป็นความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ควรพิจารณาจากตัวตนของเด็กและเยาวชน ตลอดถึงพฤติกรรมการแสดงออกต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กและเยาวชนเอง เช่น เด็กและเยาวชนมีการแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย รู้จักกาลเทศะ มีความกตัญญูรู้คุณ เคารพเชื่อฟังบิดามารดาและครูอาจารย์ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของนักเรียน รู้จักรักษาสุขลักษณะของชุมชน เช่น การทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางเพื่อช่วยกำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ และ มีศรัทธาเลื่อมใสและมีความเข้าใจในพระรัตนตรัยในกฎแห่งกรรมและในหลักบาปบุญคุณโทษ ส่วนปัญหาและอุปสรรคการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนนั้น เกิดจากความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบันเป็นให้สาเหตุเด็กและเยาวชนไม่มีจิตสำนึกรับผิดชอบในตนเอง เด็กติดเกมและอยู่ในโลกอินเตอร์เน็ตมากจนเกินไปทำให้ลืมเวลาลืมหน้าที่ของตนเอง พ่อแม่ผู้ปกครองเลี้ยงลูกแบบตามใจ สังคมที่ถูกห้อมล้อมด้วยกระแสแห่งวัตถุนิยมและบริโภคนิยมทำให้เด็กและผู้ใหญ่มีมุมมองที่แตกต่างกัน และแนวทางเพื่อเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชนนั้น ทุกสถาบันในสังคมทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และศาสนาควรช่วยกันหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและรู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ คนในชุมชน รวมทั้งพระสงฆ์ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน อันจะทำให้เด็กและเยาวชนกลายเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะที่ดีเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

คำสำคัญ: จิตสาธารณะ เด็กและเยาวชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน

Abstract

The work aimed to study the public consciousness of the children and juveniles, investigate the problems and obstacles and seek the guidelines to create the public consciousness for the children and juveniles age between 13-18 years. The research instruments were the questionnaire and group meeting. The total of 243 children and juveniles, parents, teachers, local body leaders, community leaders and

Buddhist monks were employed. Statistics used were frequency and mean. The results were presented in a descriptive method.

The study found that attributes of public consciousness could be considered from the following traits of the children and juveniles: their behavior towards their surroundings, dressing, proper sense of time and place, respect and honor paid to their parents and teachers, responsibility for their duties and society as a whole. The problems and obstacles found were: influence of materialism, lack of conscience and responsibility on the part of children and juveniles, internet addiction, lack of proper upbringing, strong streams of consumerism. The guidelines were as follows: all parties concerned have a key role to play to mold children and juveniles in a proper frame of thought and conduct. They have to be trained to be more responsible and know how to behave. The adults should be a good model for the youths.

Keywords: Public Coconsciousness, Children and Juveniles, Donglan Administrative Organization

บทนำ

ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบัน เป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมโดยทั่วไปมีค่านิยมที่ให้ความสำคัญในการแสวงหาเงินทอง แสวงหาอำนาจบารมีมากกว่าที่จะให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ สังคมในปัจจุบันจึงกลับเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ปัญหาต่างๆ มีมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสื่อมถอยทางศีลธรรมของเด็กและเยาวชนที่มีอยู่ให้เห็นอย่างดาษดื่นในสังคมปัจจุบัน เด็กและเยาวชนนั้นถือเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ เนื่องจากประชากรของประเทศจะเป็นเด็กและเยาวชนเสียส่วนใหญ่ และการพัฒนาประเทศจะขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชนเหล่านี้ หากสามารถแก้ไขปรับปรุงเด็กและเยาวชนให้ดีเสียตั้งแต่วันนี้ ในอนาคตประเทศชาติก็จะมีผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ

การปลูกฝังความสำนึกให้กับบุคคลเพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงควรที่จะเกิดขึ้นในสังคม ในปัจจุบันจึงมีการกล่าวถึงคำว่า จิตสาธารณะ เพื่อให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะมากกว่าตนเอง นั่นหมายความว่า ทุกคนต้องมีการให้มากกว่าการรับเพราะสิ่งเหล่านี้ถ้าสามารถปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักสังคมย่อมได้รับแต่ความสุขอย่างแน่นอน คำว่า จิตสาธารณะ จึงมีความสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยส่วนรวม การปลูกฝังความสำนึกกับบุคคลต่างๆ ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมหรือสาธารณะ จะเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับบุคคลโดยทั่วไป โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนรวมทั้งประชาชนทั่วไป (อารีนา เลิศแสนพร 2555)

หากคนในสังคมขาดจิตสาธารณะแล้วก็จะเกิดผลกระทบมากมาย อาทิ ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ในครอบครัวมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันน้อยลง แก่งแย่งทะเลาะเบาะแว้ง เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เห็นแก่ตัว ชิงดีชิงเด่น เบียดเบียนสมบัติขององค์กรเพื่อมาเป็นสมบัติของตนเอง องค์กรไม่ก้าวหน้าประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง ทำให้ชุมชนเกิดความอ่อนแอ เพราะต่างคนต่างอยู่ไม่มีการพัฒนายิ่งปล่อยนานยิ่งทรุดโทรม เกิดอาชญากรรมในชุมชน ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะแต่ละคนมองเห็นเรื่องของตนเองเป็นใหญ่ ดังนั้น จิตสาธารณะหรือจิตสำนึกสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอันจะเป็นประโยชน์ในทุกระดับของสังคม ถ้าหากได้มีการพัฒนาให้เกิดขึ้นได้อย่างเข้มแข็งตั้งแต่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ย่อมส่งผลดีในระดับที่สูงขึ้นเป็นลำดับ และที่สำคัญที่สุดการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีนั้นต้องสร้างกับเด็กและเยาวชน เพราะเด็กสามารถรับรู้ในสิ่งที่ดีงามจากพ่อแม่ที่บ้าน รับรู้จากผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ และสถาบันการศึกษาที่นอกจากจะอบรมสั่งสอนทั้งด้านวิชาการยังจะต้องอบรมคุณธรรมจริยธรรม ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการเสียสละ รู้จักการให้มากกว่าการรับอย่างเดียว จะทำให้เด็กและเยาวชนพัฒนาจิตใจในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเตรียมเข้าสู่การ

พัฒนาจิตใจตนเอง สู่จิตสำนึกสาธารณะต่อไปในอนาคต (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัญจร 2543)

พื้นที่ตำบลดงลาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บภาษีโรงเรือน ภาษีที่ดิน และภาษีอื่นๆ ตามกฎหมายได้น้อย ประกอบกับเงินอุดหนุนที่รัฐจัดสรรให้ในแต่ละปีก็ไม่เพียงพอต่อการนำไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นหรือนำไปพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและทันท่วงที การจะพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จะหวังพึ่งพาจากหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียวนั้นคงไม่ได้ ประชาชนในตำบลจะต้องมีความเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชน ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น เพื่อหาแนวทางหรือกิจกรรมในการเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้มีความสงบสุขและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 13-18 ปี ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 13-18 ปี ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 13-18 ปี ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มครูอาจารย์ กลุ่มผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้นำชุมชน และกลุ่มพระสงฆ์ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 243 คน และพระสงฆ์ 11 รูป สำหรับเครื่องมือมี่ใช้ในการศึกษา ใช้แบบสอบถามและการประชุม โดยสร้างขึ้นจากการศึกษาตำรา เอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และประยุกต์จากแบบสอบถามของ (สุรชัย ใจทน 2557) และได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ ที่ปรึกษา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษานี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาหลักการ ทฤษฎี ตำรา เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและแบบการประชุมกลุ่ม และในส่วนที่ 2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการประชุมกลุ่ม และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การประเมินสภาพการมี จิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ในแต่ละด้านไว้ดังนี้ ร้อยละ 0-59 = ปรับปรุง ร้อยละ 60-79 = พอใช้ และร้อยละ 80-100 = ดี หลังจากที่ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลแล้ว วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนาความเรียง

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษา สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 13-18 ปี ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน พบว่า คุณลักษณะของการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ควรพิจารณาจากตัวตนของเด็กและเยาวชน ตลอดถึงพฤติกรรมการแสดงออกต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กและเยาวชนเอง เช่น เด็กและเยาวชนมีการแต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย รู้จักกาลเทศะ มีความกตัญญูรู้คุณ เคารพ เชื่อฟังบิดามารดา และผู้มีพระคุณ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้ มีระเบียบวินัยเคารพกฎกติกาของโรงเรียน และหมั่นประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี รู้จักอนุรักษ์ดูแลสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา ทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ สวดมนต์ นั่งสมาธิ เป็นต้น โดยรวมแล้วจากการหาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ระดับการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ด้านที่เด็กและเยาวชนมี

จิตสาธารณะสูงที่สุดคือ ด้านโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 76.1 อาจเป็นเพราะเด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะจากโรงเรียนที่ศึกษาอยู่ โดยนักเรียนทุกคน ต้องเข้าร่วมกิจกรรมบังคับไม่น้อยกว่า 3 กิจกรรมและกิจกรรมเลือกอื่นๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมการทัศนศึกษา การเข้าร่วมงานบุญประเพณีท้องถิ่น หรือการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โรงเรียน ดังนั้น การที่เด็กและเยาวชน ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมหรือได้กระทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม จะต้องส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักตนเอง รู้จักความเสียสละให้มากขึ้น อันเป็นผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ด้านวิชาการ สังคม ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพและวุฒิภาวะ สู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มนทราธิป อินทร์ก่ำ (2554) ที่พบว่า การจัดกิจกรรม ทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังให้เด็กมีจิตสาธารณะ โดยการให้ความรู้สร้างความเข้าใจ สร้างกรอบแนวคิด เสริมสร้างทักษะและเสริมสร้างเจตคติ โดยจัดประสบการณ์ให้เด็กคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝังอบรมฝึกปฏิบัติได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจในรูปแบบที่หลากหลาย เป็นการโน้มน้าวใจของเด็กให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องและสร้างเสริมพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นและสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุทิน แสงสุข (2541) ที่พบว่า ธรรมชาติของมนุษย์จะเลือกทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองก่อนจะเลือกช่วยเหลือผู้อื่น การที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นประโยชน์โดยตรงต่อตนเองอาจจะเป็นการหวังผลคะแนนจากครูหรือต้องการให้สังคมยอมรับ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นงลักษณ์ เขียนงาม (2553) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะโดยการสอดแทรกเข้าไปในการเรียนแต่ละครั้งจะทำให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะได้

2. ปัญหาและอุปสรรคการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 13-18 ปี ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน พบว่า ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบันเป็นสาเหตุให้เด็กและเยาวชนไม่มีจิตสำนึกรับผิดชอบในตนเอง เด็กติดเกม และอยู่ในโลกอินเตอร์เน็ตมากจนเกินไปทำให้ลืมเวลาลืมหน้าที่ของตนเอง พ่อแม่ผู้ปกครองเลี้ยงลูกแบบตามใจ ไม่แบ่งหน้าที่ให้ลูกรับผิดชอบตั้งแต่เล็กจนโตจึงติดเป็นนิสัย สังคมที่ถูกห้อมล้อมด้วยกระแสแห่งวัตถุนิยมและบริโภคนิยมทำให้เด็กและผู้ใหญ่มีมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (2549) พบว่า วัยรุ่นไทยขณะนี้ขาดจิตสำนึกธารณะ ชุมชนอ่อนแอ ไม่ได้รับความสนใจจากวัยรุ่นและขาดกิจกรรมส่วนรวม ห่างเหินศาสนาและขาดความซื่อสัตย์ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นตัวกัดกร่อนเศรษฐกิจพอเพียงและความสมานฉันท์ในสังคม ดังนั้น จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งกับทุกสังคมรวมถึงสังคมไทยด้วย เนื่องจากเราทุกคนล้วนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ปัญหาสังคมทุกประการที่เกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และความปลอดภัยของเราทุกคน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมพงษ์ จิตระดับ (2550) ที่พบว่า เด็กอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาคุณธรรม มารยาทประเพณี วัฒนธรรมหายไป และเมื่อมีเวลาว่างเด็กก็ไม่รู้จะทำอะไรจึงทำให้เด็กหันไปสนใจการเล่นเกมหรือบางคนเข้าสู่ยุวอาชญากร ดังนั้น ทุกพื้นที่ในชุมชนควรมีกิจกรรมดีๆ ให้เด็กได้ทำ รวมทั้งรัฐบาลควรมีนโยบายแก้ไขคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน

3. แนวทางเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 13-18 ปี ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน พบว่า การจะพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง รู้จักประพฤตปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีจิตเอื้ออาทร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตาแก่บุคคลอื่นได้นั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ พระสงฆ์ และคนในสังคมหรือชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่จะต้องมีแบบอย่างที่ดีเพื่อถ่ายทอดพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชน แล้วเด็กจะกลายเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะได้สอดคล้องกับธรรมนันทิกา แจ้งสว่าง (2547) ที่พบว่า การฝึกอบรมปลูกฝังหรือพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กนั้นควรมีครูหรือผู้ใหญ่คอยดูแลชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศักรินทร์ ประสานเนตร (2554) พบว่า โดยรวมครูสังคมศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3ในระดับมาก ทั้งในด้านโรงเรียน ด้านครอบครัว ด้านชุมชน และด้านตนเอง โดยเสนอว่า การสร้างจิตสาธารณะจำเป็นต้องปลูกฝังให้คนในสังคมรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ

ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ช่วยกันแก้ไขปัญหา และสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของนงลักษณ์ เขียนงาม (2553) ได้เสนอว่า การปลูกฝังขัดเกลาจิตสาธารณะของบุคคลควรเริ่มมาตั้งแต่เด็ก โดยปลูกฝังจากพ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน และบุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนะธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมายและศาสนา เพื่อให้การมีจิตสาธารณะยังคงอยู่ในตัวบุคคลและการมีจิตสาธารณะได้รับการเสริมแรงจากสถานบันทางสังคมโดยรวม

สรุปผลการวิจัย

โดยรวมแล้วจากการหาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ระดับการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ด้านที่เด็กและเยาวชนมีจิตสาธารณะสูงที่สุดคือ ด้านโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 76.1 อาจเป็นเพราะเด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะจากโรงเรียนที่ ศึกษาอยู่ ส่วนปัญหาและอุปสรรคการมีจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนนั้น เกิดจากความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบันเป็นสาเหตุให้เด็กและเยาวชนไม่มีจิตสำนึกรับผิดชอบในตนเอง เด็กติดเกมและอยู่ในโลกอินเตอร์เน็ตมากจนเกินไปทำให้ลืมเวลาลืมหน้าที่ของตนเอง พ่อแม่ผู้ปกครองเลี้ยงลูกแบบตามใจ สังคมที่ถูกห้อมล้อมด้วยกระแสแห่งวัตถุนิยมและบริโภคนิยมทำให้เด็กและผู้ใหญ่มีมุมมองที่แตกต่างกัน และแนวทางเพื่อเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชนนั้น ทุกสถาบันในสังคมทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และศาสนา ควรช่วยกันหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและรู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ คนในชุมชน รวมทั้งพระสงฆ์ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน อันจะทำให้เด็กและเยาวชนกลายเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะที่ดีเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดแทรกกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นความมุ่งหวังที่จะสร้าง “จิตสาธารณะ”และคุณลักษณะแฝงอื่นๆ

2. พ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความกตัญญูและเคารพต่อบิดามารดา ประพฤติตนดีสมกับเป็นผู้รักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูล รู้จักการใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย สุรุ่ยสุร่าย รู้จักเสียสละเพื่อสังคมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ และพร้อมที่จะเสียสละหรือช่วยปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม

3. วัดควรมีกิจกรรมสร้างเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีกิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมพัฒนาลานวัด ขนทรายเข้าวัด กิจกรรมช่วยเหลืองานต่างๆ ในวัด เช่น งานอุปสมบท งานบำเพ็ญกุศลศพ งานทอดกฐินสามัคคี เป็นต้น

4. องค์การบริหารส่วนตำบลดงลานควรปรับปรุงสนามกีฬาของแต่ละโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานเหมาะสมสำหรับการออกกำลังกาย มีการสร้างสนามกีฬากลาง ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้มาตรฐาน ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการออกกำลังกายอย่างเพียงพอ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอและให้การสนับสนุนและจัดตั้งทีมกีฬาเยาวชน เช่น ทีมฟุตบอล วอลเล่ย์บอล และตะกร้อ เป็นต้น เพื่อการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนให้มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญา ตลอดจนทำให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ ประสบความสำเร็จได้ ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.พรรณา ไวคกุล อาจารย์ที่ปรึกษา และคณาจารย์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตลอดถึงผู้ให้ข้อมูลหลัก อันได้แก่ เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชนและพระสงฆ์ ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงลานทุกท่าน ที่เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

ธรรมนันทิกา แจ้งสว่าง. **ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**.ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ, 2547.

นงลักษณ์ เขียนงาม. การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดและจิตสาธารณะในวิชากิจกรรมแนะแนวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.** 1 (ม.ค.-มิ-ย 2553): 101-108.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัญจร.**สำนึกไทยที่พึงปรารถนา**. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา, 2543.

มนทราธิป อินทร์ก่ำ. **ผลการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่จัดชั้นเรียนแบบคละอายุ โรงเรียนบ้านโนนถาวรจังหวัดชัยภูมิ.**บทความวิจัยศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2554.

ศักรินทร์ ประสานเนตร. **บทบาทของครูสังคมศึกษาในการส่งเสริมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเถิน 3 จังหวัดลำปาง.** การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.

สุรชัย ใจทน. **แนวทางเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะและความเป็นพลเมือแก่เด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 15-20 ปี**. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2557.

สมพงษ์ จิตระดับ. **สภาวการณ์เยาวชนด้านการศึกษาในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล.**โครงการติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch)กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550.

สุทิน แสงสุข. **พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนศรีสำโรงชนูปถัมภ์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี. **ประเมินเด็กไทยขาดจิตสำนึ**ก. (ออนไลน์) 2549 (อ้างเมื่อ 18 ธันวาคม 2549) จาก:http://tnews.teenee.com/etc/6521.html

อารี เลิศแสนพร. **จิตสาธารณะ: มิติการปลูกฝังจิตสำนึกในนักสวัสดิการสังคมรุ่นใหม่.** มหาวิทยาลัยหัวเฉียว, 2555.